

Aleg 100

Wniosek.

Zważywszy, że tłumne wychodźstwo zamorskie z całej Monarchii Austro-Węgierskiej wogóle, a z naszego kraju w szczególności nie tylko nie utraciło na swej sile, lecz liczebnie wzrosło;

zważywszy, że wyzysk wychodźców przez niesumiennych agentów w najlepszym w dalszym ciągu istnieje i kwitnie;

zważywszy, że skargi na ten wyzysk mnożą się i stały się tak głośnie, że obły się o mury parlamentu austriackiego w formie przeróżnych wniosków;

zważywszy, że dotychczasowa, dotycząca kwestyi wychodźczej negatywna polityka ścigania jedynie niesumiennych agentów i pośredników, nie wydała pozytywnych rezultatów, ochronić mogących wychodźców przed wyzyskiem agentów i Towarzystw okrętowych;

zważywszy, iż utrudzenia paszportowe dotąd nie tylko nie wpłynęły na zmniejszenie się wychodźstwa, lecz owszem, jak wykazuje statystyka, wynosi ono w niektórych powiatach $\frac{2}{3}$, lub $\frac{3}{4}$ całego wychodźstwa, wskutek czego bezwiednie pcha się wychodźców w objęcia najgorszej miary przemysłników i wyzyskiwaczy;

zważywszy, że obchodzenie się z wychodźcami na kolejach zagranicznych, w zagranicznych miejscach portowych, na okrętach tych zagranicznych towarzystw wprost urąga poczuciu ludzkości;

zważywszy, że Rząd Cislitawii nie podjąwszy dotąd żadnej skutecznej akcji, aby odwrócić wychodźstwo z portów zagranicznych i skierować je drogą na Wiedeń-Tryest, staje się współwinnym krzywd wyrządzonych;

zważywszy, że przez poważny wzgląd na ekonomiczny i finansowy stan państwa i ogólną potrzebę podniesienia znaczenia jedyne go portu w Austrii, Tryestu, wychodźstwo całe z Austrii powinno być skierowane na Tryest;

zważywszy, że czas najwyższy, aby miliony uzyskane za przewóz kolejami, opłacane w hotelach, gospodach w czasie drogi lądowej i miejscach portowych zagranicznych, za przewóz na okrętach na najpośledniejszego rodzaju miejscach międzypokładowych, przestały napełniać kieszenie Prusaków i Niemców;

zważywszy, że czas ostateczny, aby bodaj część tych milionów rok rocznie wywożonych, pozostawała przynajmniej w naszym państwie;

zważywszy, że wszelkie usiłowania koła Polskiego nie zdołały dotąd osiągnąć uchwalenia i wydania ustawy ochronnej i organizacyjnej dla wychodźstwa;

zważywszy, że koncesyonowanie linii Cunard przewożącej, drogą na Tryest jest tylko półśrodkiem, o ile towarzystwo to nie zostało przez rząd zobowiązane do przewożenia na swych okrętach pewnej ściśle określonej minimalnej liczby wychodźców;

zważywszy, że udzielenie bez zastrzeżeń generalnej koncesyi na całą Austryę zjednoczonemu austriackiemu towarzystwu okrętowemu »Austriana« w Tryeście, a które nie mając odpowiednich funduszków do prowadzenia przedsiębiorstwa, poszła w całości w usługi dwóch najmoźniejszych niemieckich towarzystw okrętowych;

zważywszy, że dotychczasowy park okrętowy Austriany, nie daje żadnej rękojmi, że nietylko całe wychodźstwo z naszego kraju nie będzie przewożone na okrętach z Tryestu, lecz wprost nie jest wykluczoną ewentualność, iż wychodźstwo w braku parku okrętowego w Tryeście, będzie musiało odbyć ponowną drogę kolejową z Tryestu do Hamburga i na okrętach »Hamburg-America« linii dopiero stamtąd będzie przewożone;

zważywszy, iż dotąd towarzystwa przewożące z Tryestu nic nie uczyniły, aby wychodźcy przybywający do tego portu przez cały czas pobytu swego usłyszeli słowo Boże z ust kapłana własnej narodowości;

zważywszy, że brak austriackich komisarzy rządowych na okrętach, odbijających od brzegów Tryestu oraz służby władającej językiem wychodźców, dotkliwie w czasie drogi morskiej uczuwać się daje;

zważywszy w końcu, że wychodźcy wylądowawszy w Ameryce, zdani są najzupełniej na łaskę i niełaskę amerykańskiego komisarza emigracyjnego w braku austriackiego domu wychodźczego w N. Yorku;

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm uznając konieczną potrzebę podjęcia przez rząd akcji ochronnej i organizacyjnej wychodźstwa zamorskiego z naszego kraju,

Wzywa rząd:

1. aby w jak najkrótszym czasie weszła w życie państwowa ustawa wychodźcza zapewniająca wychodźcom wszelkiego rodzaju ochronę prawną od miejsca wyjazdu aż do zawinięcia do portu zamorskiego;

2. aby cały ruch wychodźczy z Cislitawii wogóle, a w szczególności galicyjski odbywał się szlakami kolejowymi pod nadzorem władz austriackich wyłącznie na Wiedeń-Tryest i na okrętach tego towarzystwa, z którym rząd zawrze ściślejszy układ;

3. aby wychodźcy przewożeni byli z Tryestu na odpowiedniej ilości statkach zbudowanych według nowoczesnych wymogów marynarki transportowej, bez zatrzymywania się w innych miejscach portowych;

4. aby na razie, z powodu koncesyi już udzielonych »Cunardowi« i »Austrianie« oraz z powodu nowego ukształtowania się tego ostatniego towarzystwa — baczną zwrócił uwagę na prowadzenie agend i ruchu towarzystwa »Austriana« i pod zagrożeniem utraty koncesyi, nie dopuścił pod żadnym względem do tego, iżby dla braku odpowiedniego parku przewozowego małej pojemności okrętów lub też dla innych prywatnych celów, zasada prowadzenia regularnego ruchu osobowego i frachtowego z Tryestu, doznała jakiegokolwiek szwanku;

5) by udzielenie subwencji państwowej uczynić zależnem od najściślejszego wypełnienia obowiązków, które wzięło na siebie towarzystwo przewozowe, a) w kierunku regularnej, co najmniej tygodniowej, wygodnej a szybkiej obsługi przewozowej, b) w kierunku wygod i obejścia się służby w czasie trwania podróży morskiej, c) w kierunku zaspokojenia religijnych potrzeb wychodźców w czasie pobytu w porcie tryesteńskim;

6) aby jak najrychlej przystąpił do wzniesienia własnego domu wychodźczego w N. Yorku, w którego zarządzie odpowiedni poważny głos mieć będą nasi rodacy, a to w tym celu, aby kres położyć samowoli komisarza emigracyjnego.

We Lwowie, dnia 11. października 1904.

Wnioskodawca:

Baworowski w. r.

F. Włodek, W. Dzeduszycki, Garapich, Szponder, Jan Szeptycki, Paygert, Moysa, Borkowski, Götz, Horodyski, Lityński, Rotter, Vivien, Loewenstein, Głębiński, Sozański, Rayski, Torosiewicz, Skołyszewski, Krzysztofowicz, Szajer, Oleśnicki, Korol, Bohaczewski, Effinowicz, Glidziuk, Krempa, Bojko, Wodzicki, Gołuchowski, Rudrof, M. Urbański.

